

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Pastorietuin van de Sint-Paulusparochie

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Pastorietuin van de Sint-Paulusparochie

Titel:	Pastorietuin van de Sint-Paulusparochie
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Geetbets
Deelgemeente:	Geetbets
Bron:	Schepping: 2013-07-22 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172
Coördinaten:	Breedte: 5.11582707606 Lengte: 50.8905713562

Primaire tekst

Pastorietuin van 30 are bij een in 1752 gebouwde pastorie; in de voortuin één van de dikste en oudste ginkgo's van België.

De huidige pastorie van Geetbets werd gebouwd in 1752-1753 op kosten van de belangrijkste tiendheffers (het kapittel van de Sint-Pieterskerk van Leuven en de abdijen van Rothem, Sint-Gertrudus te Leuven en Vlierbeek te Kessel-lo). Het gaat om een bakstenen, zogenaamd dubbelhuis, vijf traveeën breed met de voor- en de achterdeuren in het midden, twee bouwlagen, een zadeldak (momenteel met eternietleien). De hardstenen omlijsting van de rondboogdeur aan de straatzijde en de omlijstingen in Gobertange van de vensters van de benedenverdieping vormen zowat het enige ornament. Tot in de jaren 1970 was ook de straatgevel witgepleisterd of -gekalkt. Ten gevolge van het concordaat tussen Napoleon en paus Pius VII werd de genationaliseerde pastorie aan de gemeente toegewezen, met beschikkingsrecht voor de pastoor. De schuur van de pastorie, die de voortuin aan de rechterzijde afsloot, werd rond 1830 als schoolgebouw gebruikt. Twaalf jaar later werd ze om reden van bouwvalligheid gesloopt en door een nieuw schoolgebouwtje vervangen, dat op zijn beurt in 1870 werd afgebroken.

Het pastoorsgoed besloeg niet meer dan 30 are, in vergelijking met de andere pastorieën van de regio eerder krap bemeten. Het grootste gedeelte daarvan werd gevormd door de achtertuin, een onregelmatig perceel van 23 are, dat recentelijk werd heringericht (buxushaagjes, leilinden etc.). Van de achtertuin zijn ons geen oude foto's of afbeeldingen bekend en oude bomen komen er niet in voor. Van de voortuin bestaan verschillende ansichtkaarten, waarop telkens een rond waterbekken te zien is, te midden van een cirkelvormig grasplein, waarrond de weg loopt. De nog bestaande esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) rechts van de pastorie en enkele min of meer in vorm gesnoeide taxussen (*Taxus baccata*) komen eveneens op deze foto's voor. Op recenter fotomateriaal is ook het lage bakstenen muurtje langs de straat te zien met bijzonder fraaie Lodewijk XV-hekpijlers, vermoedelijk gerecycleerde ornamenten die in 1974 werden geplaatst.

Het merkwaardigste element komt echter nooit in beeld, namelijk de reusachtige boom rechts vooraan, een Japanse notenboom (*Ginkgo biloba* L.) met 5 m stamomtrek (3). De boom vertakt op 2 m hoogte en de totale hoogte bedraagt circa 24 m. Volgens de dendrologische inventaris van België staat de dikste Ginkgo van België, met 496 cm stamomtrek, in het kasteeldomein van Rouillon te Anhée-Annevoie. De meting van Rouillon dateert intussen van 1990, maar de Ginkgo van Geetbets, die niet wordt vermeld in deze inventaris, is hoe dan ook veruit een van de tweede dikste van België en zou zelfs niet misstaan in de 'kampioenenlijst' van China, het thuisland van deze soort. In Vlaams-Brabant komen diverse ginkgo's voor met stamomtrekken van meer dan 400 cm, onder meer te Tienen (stadspark, Veldbornstraat, Danebroekestraat) en Leuven (Sint-Geertruiabdij, Villerscollege). Deze bomen behoren ongetwijfeld tot de oudste generatie aanplantingen van deze soort, die in 1727 vanuit Oost-Azië via de plantentuin van Utrecht in Europa werd ingevoerd. Opmerkelijk is dat bomen van deze oudste generatie in de

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Pastorietuin van de Sint-Paulusparochie

regio Leuven-Tienen-Diest steeds in voormalige kerkelijke goederen worden aangetroffen. Het bouwjaar van de pastorie van Geetbets is wellicht ook het aanplantingsjaar van de ginkgo in de voortuin.

Een interpretatieprobleem: de standplaats van deze boom stemt min of meer overeen met de plaats waar volgens de kadastrale opmetingsschetsen het in 1870 afgebroken schooltje stond...

Merkwaardige bomen (opname 15 mei 2002)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeters weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

– Japanse notenboom (Ginkgo biloba) **501** (in 1999 bedroeg de stamomtrek 489 cm).

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2008

Titel Text: Tuin van de pastorie van de Sint-Pauluskerk

Grafische documenten

Cahier16_Pastorie_Sint-Pauluskerk_01 (Cresens, André, 05-05-2006, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Geetbets, art. 100 nrs. 5 en 10.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschetsen Geetbets 1843 nr. 3 en 1870 nr. 8.

Bouwen door de Eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen – arrondissement Leuven, Brussel, Ministerie van Nederlandse Cultuur, 1971, p. 113.

ANDREWS S., *Tree of the year: Ginkgo biloba*, in *Yearbook 1995 International Dendrological Society*, 1996, p. 14-27.

BAUDOIN J.C. e.a., *Bomen in België. Dendrologische inventaris 1987-1992*, Stichting Spoelberch#Artois i.s.m. de Belgische Dendrologische Vereniging, 1992, p. 359.

LEUS G., *De heren van Geetbets. Kroniek van de rijke historie van een dorp "zonder" geschiedenis*, Geetbets, Limes Gatia i.s.m. het gemeentebestuur van Geetbets, 1999, p. 209-213.

LIN JIN-XING, HU YU-SI & WANG XIAN-PU (1995), *Old Ginkgo trees in China*, in *Yearbook 1995 International Dendrological Society*, 1996, p. 32-37.

PAESMANS G. & DENEFF R., *Beschermingsvoorstel St.-Pauluskerk en pastorie met Ginkgo biloba*, 1999.

Relaties

<https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/677>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/120474>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/131570>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/41819>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 18de eeuw

Typologie: gedenktekens, hekpijlers, omheiningsmuren, pastorietuinen, pastorieën, tuin- en parkbeplantingen